

روسها با غرور در هم شکسته می‌میرند!

اصلاحات موجود قلمداد می‌کنند و می‌گویند راه حل‌های زودگذر برای درمان این بحران نیز چاره‌ساز نیستند. آنها می‌گویند خوابی که آن دالس رئیس سازمان سیا در دوران ریاست جمهوری ایزنهاور و کندی برای نابودی روسیه دیده بود امروز به حقیقت پیوسته است و فاجعه‌ای بزرگ دامنگیر ملت روس شده است. گرچه این نوع تفسیر قدری شعاعزگونه است ولی حقیقت اینست که سقوط سلامتی جامعه روسیه با برنامه اصلاحات اقتصادی همزمان شده است. چنین بحرانی برای غربیها ناآشنا نیست و آنها را به یاد سالهای بعد از جنگ جهانی دوم می‌اندازد. در اواسط دهه ۱۹۶۰ جهان صنعتی غرب مبارزه‌ای بی‌امان را با بیماریهای عفونی آغاز کرد و از طریق واکنش‌یون افراد موفق شد بیست سال به طول عمر

سایر طبقات اجتماعی تهیه شده است نشان می‌دهد که متوسط طول عمر برای مردان ۵۹ سال و برای زنان ۷۳ سال است. این ارقام بسیار کمتر از معادل آن در اروپا و آمریکا و همه کشورهای آسیایی به جز افغانستان و کامبوج است. در طبقه‌بندی جهانی طول عمر اینست مردان روسی در مرتبه یکصد و سی و پنجم و زنان در ردیف صدم قرار دارند، مردان روسیه به طور متوسط ۱۷ سال زودتر از مردان سوئد و سیزده سال زودتر از مردان سفیدپوست آمریکائی می‌میرند. در تلاشی برای جلب نظر رئیس جمهوری به این اوضاع، تهیه کنندگان گزارش تأکید کرده‌اند که نرخ مرگ و میر و کاهش جمعیت تنها بر سلامت جامعه اثر نمی‌گذارد بلکه «تهدید می‌آید برای امنیت ملی روسیه». در گزارش اشاره شده که کاهش جمعیت تنها منجر به

میخائیل ژوانتسکی جامعه‌شناس روس می‌گوید مردم روسیه در قرن بیستم با گذر از رنجهای عظیم، حمامهای خون، اشک و خشونت و محرومیت امروز به نظامی نوین دست یافته‌اند ولی با حسرت و تأسف متوجه شده‌اند که باز هم به راه خطا رفته‌اند. تلاشهای سالهای اخیر روسها برای بیرون کشیدن خود از گذشته پرنشیب و فراز، و پیوستن به جهان مدرن، بهائی سنگین برای شهروندان عادی در بر داشته است. تقلید از غرب نه تنها وضعیتی مبهم بر اقتصادشان حاکم کرده بلکه غرورشان را در هم شکسته و سلامت جامعه و افراد را نیز با مخاطرات جدی روبرو ساخته است. روسها با نرخ هشدار دهنده‌ای می‌میرند، افزایش نرخ مرگ و میر همراه با نرخ پائین زاد و ولد و مهاجرتهای تدریجی آن چنان غیرعادی است که در صورت ادامه آن جمعیت ۱۴۷ میلیونی کنونی روسیه در سال ۲۰۳۰ به ۱۲۳ میلیون کاهش خواهد یافت، روزنامه لیبرال ایروستا هشدار می‌دهد که «ما داریم می‌میریم».

علت اصلی چنین ناهنجاری‌های اجتماعی ضربه‌ای ناگهانی بود که در سالهای اولیه دهه ۱۹۹۰ بر نرخ طول عمر روسها وارد آمد و آن را تا سطح این نرخ در جهان سوم پائین آورد. در آن سالها روسیه به کشوری مملو از بیماراران و قربانیان خشونت تبدیل شد، در حال حاضر نرخ جنایت در روسیه سه برابر ایالات متحده است و بیماریهای نظیر سل، اسهال خونی، ذات‌الریه و انفولونزهای گوناگون که بسیاری از آنها سالها است در جوامع پیشرفته ریشه‌کن شده، دامنگیر ملت روس شده است. مشروبوخواری سنتی روسها نیز که زمانی تعدیل شده بود با شدتی فزاینده ظاهر شده است و جان بسیاری را می‌گیرد. باز شدن مرزها نیز عامل مرکب‌ار دیگری را نیز به این کشور ستمدیده سرازیر کرده است؛ سوقاتی از غرب، و بیروس‌اچ-آی-وی و بیماری مهلک ایدز.

نگرانیهای بی‌انتهای

آخرین گزارش از وضعیت اجتماعی روسیه که به بوریس یلتسین داده شد و از سوی یک کمیسیون ویژه زنان در دفتر ریاست جمهوری درباره خانواده، جمعیت، مقامات رسمی کشور، استادان دانشگاهها و

کاهش نیروی کار نخواهد شد بلکه می‌تواند در آینده به مزوری و یا رها شدن بخشی وسیع از سرزمینهای دور افتاده سبیری و بخش خاور دور روسیه منتهی شود و همسایگان روسیه، و به ویژه چین را اغوا کند که مدعی سرزمینهای شوند که مرزی ندارند و به کلی رها شده‌اند.

بوریس یلتسین به طور علنی به این گزارش عکس‌العمل نشان نداده است ولی شورای امنیت ملی روسیه قرار است به زودی این بحران اجتماعی را بررسی کند. مفسران و سیاستمداران گوناگون روسیه نسبت به این گزارش واکنشهای متفاوتی نشان داده‌اند، کمیسیونها و متحدان ناسیونالیست آنها این بحران را با بزرگ‌نمایی دلیلی بر نابود شدن روسیه بر اثر

آژانس مسافرتی

کامران کاسپر

نشانی: تهران، خیابان دکتر فاطمی، جنب نهضت

سوادآموزی، شماره ۱۱۷

تلفن: ۶۵۵۸۲۴ - ۶۵۵۹۲۶ - ۶۵۲۳۴۵ - ۶۵۴۸۶۰

۸۸۶۳۷۲۲ - ۶۵۲۸۴۴ - ۶۵۲۸۹۹ - ۶۵۲۸۸۵ - ۶۵۲۸۸۴

فاکس: ۸۸۶۳۷۲۳ تلکس: FMTZ ۲۲۴۶۹۶

آنها بیفزاید. در سال ۱۹۶۴ متوسط طول عمر مردان روسی ۶۴ و زنان ۷۲ بود که در مقایسه با ارقام ۶۷ و ۷۳ سال در آمریکا فاصله چندانی نداشت. بلافاصله پس از پایان دوران برژنف و فرا رسیدن سالهای از هم گسیختگی در دهه نود، فاجعه سقوط متوسط طول عمر شهروندان روس به وقوع پیوست. امروز ناهنجاریهای بهداشتی و مرگ و میرهای انبوه و کاهش سریع جمعیت در روسیه مسائلی نظیر اصلاحات

پنجاه درصد افزایش پیدا کرده است. در سال گذشته پنجاه و هشت هزار نفر از شهروندان روسی دست به خودکشی زده‌اند، این رقم در ایالات متحده در سال ۱۹۹۵ چیزی حدود ۳۱ هزار نفر بود.

سیگار نیز نقش مهمی در ناهنجاریهای بهداشتی روسیه دارد. بیش از هفتاد درصد از مردان و دست کم یک سوم زنان روس سیگار می‌کشند. پسران روسی تقریباً از یازده سالگی و دختران از سیزده سالگی

پلتسین می‌تواند مشکلات حاد اجتماعی روسیه را حل کند؟

شروع به کشیدن سیگار می‌کنند. با این همه الکل همچنان قاتل شماره یک باقی مانده است. الکل چه از طریق مسمومیت‌های الکلی و چه از راه بیماریهای کبدی و یا به طور غیر مستقیم یعنی دست زدن به جنایت بر اثر استعمال الکل در میان روسها کشتار می‌کند.

سازمان بهداشت جهانی میزان مصرف سرانه الکلی را که به حال یک جامعه خطرناک است هشت لیتر الکل خالص در سال اعلام کرده که این رقم در

اقتصادی، پرداخت حقوق و دستمزدهای عقب افتاده، تثبیت نرخ روبل، اصلاحات در ارتش و برقراری حقوق بازنشستگی و مستمری بازماندگان بازنشستگان را به مراحل پائین تر اهمیت سوق داده است. امروز، به عنوان یک واقعیت ۴۶ درصد از پسرانی که در سن ۱۶ سالگی هستند حداقل به سن ۶۴ سالگی خواهند رسید که متوسط طول عمر در صد سال پیش روسیه بوده است.

یوری کوموروف مدیر استیتو تحقیقات بهداشت عمومی روسیه می‌گوید: «در صورت ادامه روند غیر عادی کنونی روسیه میلیونها و میلیونها نفر از شهروندان خود را از دست خواهد داد». بیشترین علت مرگ و میر در روسیه همچون سایر کشورها ناشی از بیماریهای قلبی و عروقی و ناهنجاری در سیستم گردش خون است که ۵۳/۳ درصد تلفات را به خود اختصاص داده است. در مرحله دوم عواملی نظیر خشونت‌ها و برخوردهای خیابانی، مسمومیت‌های الکلی، جنایات، خودکشی و تصادفات ناشی از رانندگی و یا فقدان ایمنی در محلهای کار قرار دارند. نرخ جنایات ۲۶/۶ درصد در هر یکصد هزار نفر است که در مقایسه با آمریکا که هشت نفر در هر یکصد هزار نفر است رقمی است تکان دهنده. از سال ۱۹۹۰ نرخ خودکشی

روسیه ۱۳ تا ۱۴ لیتر در سال است. در ایالات متحده سالیانه بین سیصد تا چهار صد نفر بر اثر مسمومیت حاد الکلی جان خود را از دست می‌دهند، این رقم در روسیه سی هزار نفر است.

عسلیرغم سقوط بهداشتی، روسها یک بار دیگر نشان داده‌اند که قادر به کنترل خود و جامعه خود هستند. مبارزه میخانیل گورباچف با الکلیم در

سالهای ۸۷-۱۹۸۵ با آنکه در آن سالها از سوی غربیها ناموفق جلوه داده شد موجب شد که در آن سالها نهمصد هزار نفر کمتر از معمول از اثرات مصرف الکل جان خود را از دست بدهند. در آن سالها متوسط طول عمر مردان به ۶۵ سال و زنان به ۷۴/۵ سال صعود کرد که بالاترین در طول حاکمیت اتحاد جماهیر شوروی است. از آن پس ارقام سیر نزولی پیموندند، نخستین کاهش جمعیت در سال ۱۹۹۲ به ثبت رسید، در آن سال تعداد کسانی که مردند دوپست و بیست هزار نفر بیش از متولدشدگان اعلام شد. سال گذشته این رقم به ۷۸۶ هزار نفر افزایش یافت، نرخ زاد و ولد نیز سالها است قوس نزولی طی می‌کند. در سال ۱۹۲۰ متوسط تعداد زایمان برای زنان روس ۷/۵ فرزند بود، امروز این میانگین ۱/۳ فرزند برای هر زن است. افزایش مرگ و میر همراه با کاهش نرخ زاد و ولد فشاری مضاعف بر برنامه‌های اصلاحات اقتصادی و اجتماعی روسیه و مجریان آن وارد می‌آورد و آنها را در برنامه‌ریزیهای نیروهای انسانی و مسائل بازنشستگی دچار سردرگمی می‌کند. ناسیونالیستها و کمونیستهای روسیه این پدیده را تأییدی بر افکار شیطان غرب و سیستم بازار آزاد می‌دانند که غریبه‌ها آنها برایشان برنامه‌ریزی کرده و به ارمغان آورده‌اند. بسیاری از مردم عادی روسیه آن را ناشی از حوادث قرن بیستم و یادگاری شوم از دوران دیکتاتوری اتحاد شوروی می‌دانند. در آستانه قرن بیست و یکم و در حالی که بیشترین کشورها برنامه‌های تکاملی خود را برای قرن آینده تنظیم می‌کنند روسها ناچارند راههای مارپیچ طولانی را برای رسیدن به اهداف بهتر، و نه تکامل یافته‌تر، به پیمایند.

مأخذ: مجله تایم، ۱۱ اوت ۱۹۹۷
برگردان از سرویس ترجمه گزارش
□

☆ توجه ☆

دوره‌های محاسبی شده مجله گزارش آماده توزیع شد
فقط ۵۰ جلد از دوره‌های سوم، چهارم، پنجم و ششم ماهنامه موجود است
قیمت هر دوره ۳۰۰۰ ریال. هزینه بسته‌بندی و پست سفارشی به عمده ماهنامه می‌باشد.
مقاضیان برای دریافت هر دوره مبلغ ۴۰ هزار ریال به حساب جاری ۱۸۸۸/۱۰ بانک صادرات، کد ۷۹۰ تهران عمده ماهنامه گزارش ولریز و با ارسال قبضه آن همراه با اعلام دوره‌های درخواستی و نشانی کامل خود، اقدام نمایند.

اقتصادی